

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Sylabus a metodické postupy pro výuku předmětu Didaktika dějepisu I

Marek Fapšo

Ústav českých dějin

Univerzita Karlova, Filozofická fakulta

2022

Sylabus byl inovován v rámci projektu „Podpora pregraduálního vzdělávání budoucích učitelů na UK“, registrační číslo projektu CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0016093, financovaného prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

Toto dílo s názvem Sylabus a metodické postupy pro výuku předmětu Didaktika dějepisu I od autora Marka Fapša je dostupné pod licencí Creative Commons BY-SA 4.0 International. Licenční podmínky jsou dostupné na adrese <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>. Při zachování těchto podmínek, tedy především uvedení původu díla, jste oprávněni dílo šířit, upravovat, a to i komerčně.

1. Obecný úvod

1.1. Cíl kurzu

Obecným cílem kurzu je osvojit si základní znalosti, dovednosti, hodnoty a kompetence, které určují specifika výuky dějepisu na základní a střední škole. Vzhledem k dynamicky se rozvíjícímu světu a zejména pak jeho médiím, je výuka dějin pod stále větším tlakem potřeby teoretické reflexe. V posledních letech se výrazně proměnil rámec, v němž získává svou legitimitu, a na to je třeba připravit každého budoucího učitele či učitelku.

Současný svět nabízí nepřehledné množství situací, v nichž se děti a mladiství mohou setkat s obrazy minulosti – knihy, filmy, počítačové hry, školní výuka, muzea, sdělovací prostředky či sociální sítě. Dějepis se tak stal pouze jedním ze segmentů v tomto procesu a musí hledat svou novou identitu a smysl. A právě zde leží tíha kurzu Didaktiky dějepisu I.

1.2. Popis kurzu

Kurz Didaktika dějepisu I je první polovinou pátečního předmětu, jenž má seznámit studenty a studentky se základními principy výuky dějin ve škole. V tomto smyslu je na jedné straně základním uvedením do tématu a na straně druhé pak klíčovým a formativním kurzem v rámci jejich studia.

Kurz vychází z nejnovějších didaktických konceptů, které se zejména v anglofonních a německých zemích prosadily v posledním čtvrtstoletí a které jsou dnes považovány za standard ve výuce dějepisu – badatelská výuka, historická gramotnost, historické vědomí. Nejde tedy o osvojení didaktických transmisivních nástrojů, které by umožňovaly předávat dětem znalosti z „velké“ historiografie, ale zpřístupnění konceptů, v nichž děti své historické znalosti (spolu)tvoří.

1.3. Popis získaných způsobilostí

1.3.1. Volba didaktického konceptu: Učitel umí zvolit vhodný základní didakticko-historický koncept.

- 1.3.1.1. Dovede zařadit pozici didaktického konceptu v procesu a soustavě dějepisného vzdělávání.
 - 1.3.1.2. Umí popsat prvky didaktického konceptu vlastní výuky dějepisu, které byl účasten.
 - 1.3.1.3. Zná základní didaktické koncepty dějepisu a z nich vyplývající důsledky.
 - 1.3.1.4. Rozumí roli, kterou didaktický koncept ve výuce hraje.
 - 1.3.1.5. Umí charakterizovat kontinentální model didaktiky dějepisu například dle Petera Gautschiho.
 - 1.3.1.6. Umí charakterizovat anglosaský model didaktiky dějepisu například dle Petera Seixase.
 - 1.3.1.7. Zná základní prvky tzv. badatelsky orientované výuky.
- 1.3.2. Diagnóza: Učitel zjišťuje, jaké mají žáci znalosti, jaký mají vztah k předmětu, jak historicky myslí, jaké představy o minulosti sdílí, diagnostikuje jejich historické vědomí a úroveň historického myšlení po linii jednotlivých teoretických konceptů.
- 1.3.2.1. Posuzuje úroveň žákovských kompetencí, jež utvářejí historické myšlení (historické vědomí, historická gramotnost apod.).
 - 1.3.2.2. Vnímá, jak žáci určují historický význam tématu.
 - 1.3.2.3. Vnímá, jak jsou žáci schopni analyzovat a interpretovat prameny.
 - 1.3.2.4. Identifikují témata a problémy, které žáky zajímají a mohly by zvýšit jejich zájem o předmět a tím přispět k rozvoji jejich historického myšlení.
- 1.3.3. Plánování: Učitel volí konkrétní učební obsah s ohledem na podmínky výuky, promýšlí a vymezuje výchovné a vzdělávací cíle, zohledňuje motivace a zájmy žáků.
- 1.3.3.1. Dokáže vhodně zvolit učební obsah a přizpůsobit jej podmínkám ve třídě.
 - 1.3.3.2. Dokáže učební obsah strukturovat a provázat s klíčovými historiografickými pojmy.
 - 1.3.3.3. Vymezuje vzdělávací cíl, jehož chce v rámci daného učebního obsahu dosáhnout.
 - 1.3.3.4. Vymezuje výchovný cíl, jehož chce dosáhnout v rámci daného tématu či rozsáhlejšího celku.

1.3.4. Volba metody: Učitel vytváří vhodný metodický postup pro dosažení cíle ve výuce. Strukturuje obsah, volí vhodnou formu práce a sestavuje s pomocí historických pramenů konkrétní poznávací situaci.

- 1.3.4.1. Dokáže spojit učební obsah s odpovídajícím didaktickým konceptem.
- 1.3.4.2. Volí odpovídající úroveň náročnosti práce.
- 1.3.4.3. Dokáže metodicky provázat vzdělávací a výchovné cíle s didaktickými koncepty.
- 1.3.4.4. Umí aktivně používat a reflektovat učebnice dějepisu.
- 1.3.4.5. Zohledňuje způsob mediálního zprostředkování minulosti.
- 1.3.4.6. Dokáže didakticky využít různé typy médií (film, fotografie, komiks atd.).
- 1.3.4.7. Je schopen efektivně využít prezentační techniku.
- 1.3.4.8. Je schopen efektivně využít internet.
- 1.3.4.9. Dokáže žákům dějiny zprostředkovat prostřednictvím pramenů.
- 1.3.4.10. Rozvíjí schopnost žáků analyzovat a interpretovat prameny.
- 1.3.4.11. Vytváří poznávací situace, jež otevírají prostor pro reflexi trvání a historické změny.

1.3.5. Hodnocení: Učitel vymezuje úroveň porozumění a výkonu žáků. Je schopen tyto úrovně srozumitelně odlišit. Poskytuje žákům zpětnou vazbu.

- 1.3.5.1. Dokáže vzdělávací a výchovné cíle transformovat do procesu hodnocení.
- 1.3.5.2. Využívá různé formy hodnocení.
- 1.3.5.3. Je schopen žákům osvětlit, na jaké úrovni porozumění obsahům učiva se nacházejí.
- 1.3.5.4. Dokáže připravit test, který se ověřuje znalosti.
- 1.3.5.5. Dokáže připravit test, který zjišťuje úroveň osvojení klíčových kompetencí.
- 1.3.5.6. Kombinuje prvky individuálního a skupinového hodnocení.
- 1.3.5.7. Vede žáky k průběžné sebereflexi a sebehodnocení.

1.3.6. Reflexe: Učitel průběžně vyhodnocuje zkušenosti z praxe, reflektujete efektivitu konkrétních metod při procesu učení a osvojování dovedností. Zkušenosti promítá do plánování.

1.3.6.1. Průběžně reflektuje, jak se daří dosahovat zvolených výchovných a vzdělávacích cílů.

1.3.6.2. Průběžně reflektuje efektivitu zvolených metod.

1.3.6.3. Vede si učitelské portfolio.

1.3.6.4. Sdílí zkušenosti a diskutují s kolegy.

1.3.6.5. Je schopen popsat a kriticky reflektovat typ učitele, který ho jako žáka a studenta zformoval.

1.4. Principy realizace kurzu

Kurz je realizován primárně jako seminář, na němž se aktivně podílí všichni studenti a studentky. Vyučující zvolí probírané téma, adekvátně rozpracuje vhodné cíle, metody a aktivity a uskuteční dané setkání. Následně si sám vyhodnotí jeho průběh a dodatečně může upravit následující plán. Součástí výuky je také určitá domácí příprava a využívání elektronických platform – zejména HistoryLab a Moodle. Kurz má sice předem vytvořený tematický plán, ovšem dle sklady daného ročníku a jeho zájmů je možné ho operativně přizpůsobit. Dvakrát během semestru se pak uskuteční intenzivní praktické dílny, které v ještě větší míře zapojí studenty a které budou příležitostí pro aktivní využití získaných dovedností a znalostí.

1.5. Požadavky k zápočtu

Zápočet bude udělen za aktivní účast na seminářích (max. 3 omluvené absence) a za splnění všech zadaných úkolů v portfolio.

1.6. Provázanost s portfoliem učitele

Průběžně během celého kurzu budou vznikat jednotlivé části portfolio, k nimž se studenti a studentky mohou vracet a které nakonec využijí u závěrečné státní zkoušky. Zároveň se portfolio stane platformou průběžné reflexe vlastního postupu v kurzu, respektive v rámci studia jako takového.

1.7. Základní literatura

- Michel BARICELLI - Julia HORNIG, *Aufklärung, Bildung," Histotainment"?: Zeitgeschichte in Unterricht und Gesellschaft heute*, Frankfurt am Main 2008
- Zdeněk BENEŠ, *Co je a co není oborová didaktika. Teze a podněty k diskusi*, elektronický materiál
- Zdeněk BENEŠ, *Historický text a historická kultura*, Praha 1995
- Heiner BÖTTGER – Gabriele GIEN (edd.), *Aspekte einer exzellenten universitären Lehre*, Kempten 2011
- Gerd BRÄUER, *Das Portfolio als Reflexionsmedium für Lehrende und Studierende*, Opladen – Toronto 2016
- Kamil ČINÁTL - Jaroslav PINKAS, *Dějiny ve filmu: film ve výuce dějepisu*, ÚSTR, Praha 2014. Dostupné online: <http://www.dejepis21.cz/metodika-pouziti-av-materialu>
- Markus FURRER (ed.), *Handbuch Zeitgeschichte im Geschichtsunterricht*, Wochenschau Verlag 2013
- Peter GAUTSCHI, *Geschichte lehren. Lernwege und Lernsituationen für Jugendliche*, Bern 1999
- Hana HAVLŮJOVÁ – Jaroslav NAJBERT, *Paměť a projektové vyučování v dějepise*, ÚSTR, Praha 2014. Dostupné online: <http://www.dejepis21.cz/metodika-projektove-vyuky>
- Viliam KRATOCHVÍL, *Metafora stromu ako model didaktiky dejepisu*, Raabe 2019
- Denisa LABISCHOVÁ – Blažena GRACOVÁ, *Průručka ke studiu didaktiky dějepisu*, Ostrava 2008
- Linda LEVSTIK – Keith BARTON, *Doing history: Investigating with children in elementary and middle school*, London 2011
- Hendrik den OUDEN - Eva-Maria ROTTLAENDER, *Hochschuldidaktik in der Praxis. Lehrveranstaltungen planen*, Opladen - Toronto 2017
- Brigitta PFÄFFLI, *Lehren an Hochschulen. Eine Hochschuldidaktik für den Aufbau von Wissen und Kompetenzen*, Stuttgart - Göttingen 2015
- Peter SEIXAS – Tom MORTON, *The Big Six. Historical Thinking Concepts*, Nelson Education 2013
- Jan SLAVÍK, *Hodnocení v současné škole. Východiska nové metody pro praxi*, Praha 1999

Vladimíra SPILKOVÁ – Anna TOMKOVÁ (edd.), *Kvalita učitele a profesní standard*, Praha 2010

Robert STRADLING, *Jak učit evropské dějiny 20. století*, MŠMT, Praha 2003

Robert STRADLING, *Multiperspektivita ve vyučování dějepisu: příručka pro učitele*, MŠMT, Praha 2004

Martin STROUHAL, *Učit se být učitelem*, Praha 2017

1.8. Seznam seminářů

- 1.8.1. Úvod do didaktiky dějepisu
- 1.8.2. Historické vědomí
- 1.8.3. Historická gramotnost
- 1.8.4. Učebnice jako specifické médium
- 1.8.5. Praktická dílna I
- 1.8.6. Badatelská výuka v dějepise
- 1.8.7. Historický pramen ve výuce dějepisu
- 1.8.8. Digitální nástroje
- 1.8.9. Praktická dílna II
- 1.8.10. Hodnocení ve výuce dějepisu
- 1.8.11. Metody reflexivní praxe
- 1.8.12. Závěrečné setkání

1.9. Praktické informace

Odkaz na Moodle: <https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=10644>

Odkaz na SIS:

<https://is.cuni.cz/studium/predmety/index.php?do=predmet&kod=AHS660052>

2. Popis jednotlivých seminářů

2.1. Úvod do didaktiky dějepisu

Název kurzu (kód v SIS):	Didaktika dějepisu I AHS660052				
Odkaz na kurz v Moodle:	https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=10644				
Název tématu:	Úvod do didaktiky dějepisu				
Číslo tématu:	1	Týden v semestru:	2.	Počet seminářů:	1
Zpracoval:	dr. Marek Fapšo				
Ústav/katedra:	Ústav českých dějin				
Cíle semináře:					
Cílem seminářů je představit studentům základní aspekty historického vývoje dějepisného vzdělávání zejména v 19. a ve 20. století s přesahem do současné situace, v níž se dějepis nachází. Zároveň budou studenti seznámeni se základními otázkami a výzvami výuky dějepisu na základní a střední škole.					
Získané způsobilosti:					
schopnost reflektovat historické a současné společenské a kulturní okolnosti dějepisného vzdělávání					
Seznam klíčových témat:					
historie dějepisného vzdělávání institucionalizace dějepisu					
Splněné sebehodnotící deskriptory (výčet):					
1.a; 1.b; 6.e					
Příprava na seminář – zadání pro studenty:					
Studenti dostanou na předchozí hodině za úkol vypracovat krátkou esej na téma „Můj učitel dějepisu“.					
Seznam povinné četby pro studenty:					
Zdeněk BENEŠ, <i>Co je a co není oborová didaktika. Teze a podněty k diskusi</i> , elektronický materiál					
Seznam rozšiřující četby pro studenty:					
Zdeněk BENEŠ, <i>Historický text a historická kultura</i> , Praha 1995 Zdeněk BENEŠ, <i>Co je a co není oborová didaktika</i> , elektronický materiál					
Odkazy na internetové a mobilní zdroje:					
Seznam literatury instruktora:					

Odkaz na powerpointovou prezentaci s přednáškou:	
Forma plnění deskriptorů	
Číslo a název deskriptoru:	Forma plnění deskriptoru:
1.a: Dovede zařadit pozici didaktického konceptu v procesu a soustavě dějepisného vzdělávání	přednáška a diskuze
6.e: Je schopen popsat a kriticky reflektovat typ učitele, který ho jako žáka a studenta zformoval.	písemná reflexe
Zadání úkolů do portfolia:	
Krátká reflexe (1 odstavec) na téma “Můj učitel dějepisu”	
Otázky pro studenty:	
Co je dějepis a jak může být učen?	
Návrh otázek do zápočtového testu:	

Přílohy	

Aktivita	1. Přednáška		
Interakce:	☐ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☒ přednáška ☐ prezentace ☐ diskuze ☐ další	Délka:	45 min
Cíl:	Představit studentům historii a současnou pozici školního dějepisu v kontextu historické kultury.		
Popis:	Přednáška shrne stručnou historii dějepisného vzdělávání zejména v 19. a 20. století a poukáže na vybrané problémy a otázky, které se s tím pojí.		
Deskriptor:			
Pomůcky:	Prezentace, přednáška		
Literatura:	Zdeněk BENEŠ, <i>Historický text a historická kultura</i> , Praha 1995		
Potenciální problémy:	během frontální výuky mohou posluchači ztratit pozornost		

Aktivita	2. Skupinová reflexe		
Interakce:	☐ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☐ přednáška ☐ prezentace ☒ diskuze ☐ další	Délka:	45 min
Cíl:	Představit a reflektovat různé modely učitelů dějepisu z vlastní zkušenosti.		
Popis:	Studenti postupně představují učitelské typy vlastních učitelů a postupně dochází k vytváření modelových vzorů a jejich charakteristik.		
Deskriptor:	6.e		
Pomůcky:	Předem vypravované reflexe.		
Literatura:			
Potenciální problémy:	Studenti nebudou schopni generalizovat své zkušenosti, protože nebudou mít na začátku studia dostatečný pojmový aparát.		

2.2. Historické vědomí

Název kurzu (kód v SIS):	Didaktika dějepisu I AHS660052				
Odkaz na kurz v Moodle:	https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=10644				
Název tématu:	Historické vědomí				
Číslo tématu:	2	Týden v semestru:	3.	Počet seminářů:	1
Zpracoval:	dr. Marek Fapšo				
Ústav/katedra:	Ústav českých dějin				
Cíle semináře:	Cílem setkání je reflektovat a pochopit základní prvky konceptu historického vědomí, zejména v jeho německé variantě, a napojit ho na otázky spojené s didaktikou dějepisu.				
Získané způsobilosti:	Reflexe pojmu historické vědomí jako specifického modelu didaktiky dějepisu.				
Seznam klíčových témat:	historické vědomí				
Splněné sebehodnotící deskriptory (výčet):	1.a; 1.c; 1.e				
Příprava na seminář – zadání pro studenty:	četba povinné literatury				
Seznam povinné četby pro studenty:	Zdeněk BENEŠ, <i>Historický text a historická kultura</i> , Praha 1995				
Seznam rozšiřující četby pro studenty:	Peter GAUTSCHI, <i>Geschichte lehren. Lernwege und Lernsituationen für Jugendliche</i> , Bern 1999 Viliam KRATOCHVÍL, <i>Metafora stromu ako model didaktiky dejepisu</i> , Raabe 2019 Jiří ŠUBRT, <i>Historické vědomí jako předmět badatelského zájmu. Teorie a výzkum</i> , Kolín 2010				
Odkazy na internetové a mobilní zdroje:					
Seznam literatury instruktora:					
Odkaz na powerpointovou prezentaci s přednáškou:					

Forma plnění deskriptorů	
Číslo a název deskriptoru:	Forma plnění deskriptoru:
1.d.: Rozumí roli, kterou didaktický koncept ve výuce hraje	výpisky z literatury
1.e: Umí charakterizovat kontinentální model didaktiky dějepisu například dle Petera Gautschiho.	
Zadání úkolů do portfolio:	
výpisky z povinné literatury	
Otázky pro studenty:	
Co je historické vědomí? Jak souvisí historické vědomí s výukou dějepisu?	
Návrh otázek do zápočtového testu:	

Přílohy	

Aktivita	1. Přednáška		
Interakce:	☐ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☒ přednáška ☐ prezentace ☐ diskuze ☐ další	Délka:	30 min
Cíl:	Představit základní významy a kontexty pojmu historické vědomí.		
Popis:	Přednáška shrne a definuje pojem historického vědomí v obecné perspektivě a v rámci historických věd.		
Deskriptor:	1.e		
Pomůcky:			
Literatura:	Jiří ŠUBRT, <i>Historické vědomí jako předmět badatelského zájmu. Teorie a výzkum</i> , Kolín 2010; Zdeněk BENEŠ, <i>Historický text a historická kultura</i> , Praha 1995		
Potenciální problémy:	Použitý jazyk a konceptualizace mohou být příliš náročné.		

Aktivita	2. Reflexe textů		
Interakce:	☐ individuální ☐ dvojice ☒ skupina ☐ přednáška ☐ prezentace ☐ diskuze ☐ další	Délka:	15 min
Cíl:	Definovat pojem historické vědomí v kontextu školního dějepisu.		

Popis:	Studenti na základě četby předepsaného textu zkusí ve skupinách představit definici pojmu <i>žakovské historické vědomí</i> . Mohou tak učinit například formou myšlenkové mapy a následně ve společné reflexi charakterizovat jeho základní parametry a možné projevy.
Deskriptor:	
Pomůcky:	
Literatura:	
Potenciální problémy:	Kvalita myšlenkové mapy bude hodně záviset na kvalitě přednášky a jejímu porozumění.

Aktivita	3. Branistorming		
Interakce:	☐ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☐ přednáška ☐ prezentace ☒ diskuze ☐ další	Délka:	45 min
Cíl:	Definovat a charakterizovat zdroje historického vědomí dětí.		
Popis:	Formou brainstormingu bude vytvořen seznam možných zdrojů historického vědomí (škola, filmy, hry, rodinná paměť, sociální sítě,...). Následně bude v rámci diskuze vytvořena jejich váhová škála, která bude podrobně prodiskutována.		
Deskriptor:	1.a; 1.e		
Pomůcky:			
Literatura:	Jiří ŠUBRT, <i>Historické vědomí jako předmět badatelského zájmu. Teorie a výzkum</i> , Kolín 2010; Zdeněk BENEŠ, <i>Historický text a historická kultura</i> , Praha 1995		
Potenciální problémy:	Diskuze může ztroskotat na nedostatečné schopnosti konceptualizovat složité téma historického vědomí.		

2.3. Historická gramotnost

Název kurzu (kód v SIS):	Didaktika dějepisu I AHS660052				
Odkaz na kurz v Moodle:	https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=10644				
Název tématu:	Historická gramotnost				
Číslo tématu:	3	Týden v semestru:	4.	Počet seminářů:	1
Zpracoval:	dr. Marek Fapšo				
Ústav/katedra:	Ústav českých dějin				
Cíle semináře:					
Cílem setkání je reflektovat a pochopit základní prvky konceptu historické gramotnosti, zejména v její anglosaské variantě, a napojit ho na otázky spojené s didaktikou dějepisu.					
Získané způsobilosti:					
Reflexe pojmu historická gramotnost jako specifického modelu didaktiky dějepisu.					
Seznam klíčových témat:					
historické vědomí					
Splněné sebehodnotící deskriptory (výčet):					
1.a; 1.c; 1.f					
Příprava na seminář – zadání pro studenty:					
četba povinné literatury					
Seznam povinné četby pro studenty:					
Peter SEIXAS – Tom MORTON, <i>The Big Six. Historical Thinking Concepts</i> , Nelson Education 2013					
Seznam rozšiřující četby pro studenty:					
Sam WINEBURG, <i>Historical Thinking and Other Unnatural Acts. Charting the Future of Teaching the Past</i> , Philadelphia 2001					
Odkazy na internetové a mobilní zdroje:					
https://historicalthinking.ca/					
Seznam literatury instruktora:					
Odkaz na powerpointovou prezentaci s přednáškou:					
Forma plnění deskriptorů					
Číslo a název deskriptoru:			Forma plnění deskriptoru:		
1.d.: Rozumí roli, kterou didaktický koncept ve výuce hraje			výpisky z literatury		

1.f: Umí charakterizovat anglosaský model didaktiky dějepisu například dle Petera Seixase.		
Zadání úkolů do portfolia:		
výpisky z povinné literatury		
Otázky pro studenty:		
Co je historická gramotnost? Jak souvisí historická gramotnost s výukou dějepisu?		
Návrh otázek do zápočtového testu:		

Přílohy		

Aktivita	1. Přednáška		
Interakce:	☐ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☒ přednáška ☐ prezentace ☐ diskuze ☐ další	Délka:	45
Cíl:	Představit koncept historické gramotnosti Petera Seixase.		
Popis:	Přednáška shrne a definuje pojem historické gramotnosti v obecné perspektivě a v rámci historických věd.		
Deskriptor:	1.f		
Pomůcky:			
Literatura:	Peter SEIXAS – Tom MORTON, <i>The Big Six. Historical Thinking Concepts</i> , Nelson Education 2013		
Potenciální problémy:	Složitý koncept a chybí české překlady.		

Aktivita	2. Skupinová práce		
Interakce:	☐ individuální ☒ dvojice ☐ skupina ☐ přednáška ☒ prezentace ☒ diskuze ☐ další	Délka:	45
Cíl:	Reflektovat prvky historické gramotnosti na konkrétní látce.		
Popis:	Studenti ve dvojicích zkusí roztřídit vlastní zkušenosti z výuky dějepisu tak, že k jednotlivým tématům z doby vlastní výuky přiřadí Seixasovy prvky historické gramotnosti. Pomoci mohou zejména Seixasovy „guideposty“, které konkretizují jednotlivé prvky historického myšlení. Ke každému z nich by studenti měli		

	přiřadit nějaké téma z doby vlastních studií, u něhož cítí, že mohlo rozvíjet ten či onen „guidepost“. Následně představí své postřehy a debatují o jejich relevanci.
Deskriptor:	1.f
Pomůcky:	základní guideposty z příručky Petera Seixase
Literatura:	Peter SEIXAS – Tom MORTON, <i>The Big Six. Historical Thinking Concepts</i> , Nelson Education 2013
Potenciální problémy:	Porozumění Seixasovu modelu komplikuje náročný anglický jazyk a složitější konceptuální struktura.

2.4. Učebnice dějepisu jako specifické medium

Název kurzu (kód v SIS):	Didaktika dějepisu I AHS660052				
Odkaz na kurz v Moodle:	https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=10644				
Název tématu:	Učebnice dějepisu jako specifické medium				
Číslo tématu:	4	Týden v semestru:	5	Počet seminářů:	1
Zpracoval:	dr. Marek Fapšo				
Ústav/katedra:	Ústav českých dějin				
Cíle semináře:					
Cílem semináře je studentům nabídnout analytický a pojmový aparát, který umožňuje reflektovat učebnice dějepisu jako specifické médium výuky.					
Získané způsobilosti:					
reflektovat učební text a jeho komponenty					
Seznam klíčových témat:					
učebnice jako médium					
Splnění sebehodnotící deskriptory (výčet):					
4.e; 4.f; 4.g					
Příprava na seminář – zadání pro studenty:					
četba povinné literatury					
Seznam povinné četby pro studenty:					
Zdeněk BENEŠ, <i>Historický text a historická kultura</i> , Praha 1995					
Seznam rozšiřující četby pro studenty:					
Jan PRŮCHA, <i>Učebnice: teorie a analýza edukačního média</i> , Brno 1998					
Odkazy na internetové a mobilní zdroje:					
Kamil ČINÁTL, <i>Dějiny v zrcadle dějepisu: dobové dějepisné učebnice jako školní pramen</i> , HOP. Historie – Otázky – Problémy. Roč. 4, č. 1 (2012), s. 101-117					
Blažena GRACOVÁ, <i>Dějepisná učebnice z pohledu empirického výzkumu</i> , In: Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity : řada společenských věd / Brno : Masarykova univerzita Roč. 27, č. 1 (2013), s. 163-172.					
Seznam literatury instruktora:					
Odkaz na powerpointovou prezentaci s přednáškou:					
Forma plnění deskriptorů					
Číslo a název deskriptoru:			Forma plnění deskriptoru:		
4.e: Umí aktivně používat a reflektovat učebnice dějepisu.			Rozbor učebnice		
4.f: Zohledňuje způsob mediálního zprostředkování minulosti.			Rozbor učebnice		
4.g: Dokáže didakticky využít různé typy médií (film, fotografie, komiks atd.).			rozbor učebnice		

Zadání úkolů do portfolia:		
Didaktický rozbor dvoustránky dějepisné učebnice.		
Otázky pro studenty:		
Jaké prvky tvoří dobrou učebnici? Jakou roli hrají učebnice ve výuce dějepisu?		
Návrh otázek do zápočtového testu:		
Přílohy		

Aktivita	1. Rozbor učebnic		
Interakce:	☒ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☐ přednáška ☐ prezentace ☒ diskuze ☐ další	Délka:	30 min
Cíl:	Reflektovat historický vývoj učebnic dějepisu ve 20. století.		
Popis:	Studentům jsou předloženy tři varianty učebnice dějepisu sledující jedno téma (například husitství), přičemž každá je z jiného období – Josef Pekař (Dějiny naší říše, 1914), Václav Husa (Československé dějiny, Praha 1961), Veronika Válková (Dějepis 7, Praha 2014). Cílem je, aby každý charakterizoval podobnosti a odlišnosti v daných textech. Zejména se budou soustředit obsahovou část (tj. co se žáci učí) a na metodickou část (tj. jaké nástroje učebnice ke zprostředkování obsahů používá). Následně se poznatky sdílí v diskuzi.		
Deskriptor:	4.e; 4.f		
Pomůcky:	ukázky ze tří učebnic		
Literatura:			
Potenciální problémy:	Prvotní reflexe může narazit na konceptuální nevybavenost studentů.		

Aktivita	2. Přednáška		
Interakce:	☐ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☒ přednáška ☐ prezentace ☐ diskuze ☐ další	Délka:	30 min
Cíl:	Sumarizovat základní prvky učebnice a její komponenty.		
Popis:	V návaznosti na poznatky z předchozí diskuze budou sumarizovány základní komponenty učebních textů obecně a konkrétně potom v oblasti dějepisu. Bude nastíněn základní vývoj a trendy a možné perspektivy.		
Deskriptor:	4.e; 4.f		
Pomůcky:			
Literatura:	Jan PRŮCHA, <i>Učebnice: teorie a analýza edukačního média</i> , Brno 1998		

Potenciální problémy:	Málo času bude vyžadovat přísnou a dobře promyšlenou redukci přednášeného tématu.
-----------------------	---

Aktivita	3. Samostatná práce		
Interakce:	☐ individuální ☒ dvojice ☐ skupina ☐ přednáška ☐ prezentace ☒ diskuze ☒ další	Délka:	30
Cíl:	Reflektovat využití učebnice ve vlastním zážitku z výuky dějepisu.		
Popis:	Studenti ve dvojicích reflektují vlastní zkušenosti s tím, jakou roli hrála učebnice v jejich hodinách dějepisu na ZŠ a SŠ. Aktivita může být realizována i tak, že studenti mohou formou mikrovučování simulovat a ukázat během 5 min konkrétní situaci (pozitivní i negativní), kterou ve vztahu k používání učebnice ve vlastní výuce zažili. Dále je možné doplnit tuto reflexi o zkušenosti z dalších předmětů.		
Deskriptor:	4.e, 4.f, 4.g		
Pomůcky:			
Literatura:			
Potenciální problémy:	Aktivita může narazit na monotónní zkušenosti studentů z doby vlastní školní docházky – opakující se vzorce využívání učebnic ve výuce.		

2.5. Praktická dílna I

Název kurzu (kód v SIS):	Didaktika dějepisu I AHS660052				
Odkaz na kurz v Moodle:	https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=10644				
Název tématu:	Praktická dílna I				
Číslo tématu:	1-4	Týden v semestru:	6	Počet seminářů:	1
Zpracoval:	dr. Marek Fapšo				
Ústav/katedra:	Ústav českých dějin				
Cíle semináře:					
Cílem pracovní dílny je vytvořit prostor pro aktivní procvičení a hlubší reflexi doposud probíraných témat. Smyslem je aplikace probraných teoretických konceptů při rozboru reálné hodiny dějepisu.					
Získané způsobilosti:					
Aktivní práce s didaktickými koncepty ve výuce dějepisu.					
Seznam klíčových témat:					
didaktický koncept historické vědomí historická gramotnost					
Splněné sebehodnotící deskriptory (výčet):					
1.a; 1.c; 1.d					
Příprava na seminář – zadání pro studenty:					
povšechné shlednutí videoukázky a vypracování její základní reflexe					
Seznam povinné četby pro studenty:					
Seznam rozšiřující četby pro studenty:					
Iva VACHKOVÁ, <i>Hra v roli ve vyučování dějepisu. Empirická analýza vybraných aspektů</i> , disertační práce, FF UK					
Odkazy na internetové a mobilní zdroje:					
https://clanky.rvp.cz/clanek/c/G/9679/virtualni-hospitace-dejepis-uvod-do-tematu-soa.html/					
Seznam literatury instruktora:					
Odkaz na powerpointovou prezentaci s přednáškou:					
Forma plnění deskriptorů					
Číslo a název deskriptoru:	Forma plnění deskriptoru:				
1.a: Dovede zařadit pozici didaktického konceptu v procesu a soustavě dějepisného vzdělávání.					
1.c: Zná základní didaktické koncepty dějepisu a z nich vyplývající důsledky.					
1.d: Rozumí roli, kterou didaktický koncept ve výuce hraje.					

Zadání úkolů do portfolia:		
rozbor videohospitace dle zadání		
Otázky pro studenty:		
Návrh otázek do zápočtového testu:		
Přílohy		

Aktivita	1. Rozbor videohodin		
Interakce:	☒ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☐ přednáška ☐ prezentace ☐ diskuze ☐ další	Délka:	30 min
Cíl:	Analyzovat konkrétní výuku dějepisu s pomocí analytického aparátu historického vědomí a historické gramotnosti.		
Popis:	Studentům jsou puštěny krátké ukázky z videohospitace a do připraveného archu zapisují aktivity a činnosti, které aktéři hodiny dělají.		
Deskriptor:	1.a; 1.d		
Pomůcky:	projektor a PC s internetem; záznamový arch pro hospitaci		
Literatura:			
Potenciální problémy:	Bez konkrétního seznamu možných aktivit v hodině nemusí být odhaleny a adekvátně popsány všechny,		

Aktivita	2. Rozbor videohodin		
Interakce:	☒ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☐ přednáška ☐ prezentace ☐ diskuze ☐ další	Délka:	30 min
Cíl:	Analyzovat konkrétní výuku dějepisu s pomocí analytického aparátu historického vědomí a historické gramotnosti.		
Popis:	Po sérii krátkých ukázek a jejich rozboru je úkolem identifikovat prvky nějakého didaktického konceptu v hodině a přesně ho navázat na činnosti zaznamenané v archu. Základní pojmovou strukturu bude tvořit Seixasova teorie „Big Six“ nebo Pandelova koncepce historického vědomí. K dispozici bude jejich grafické schéma.		
Deskriptor:	1.a; 1.d		
Pomůcky:	projektor a PC s internetem; záznamový arch pro hospitaci		
Literatura:			

Potenciální problémy:	Didaktický koncept nemusí být pouze z videohodiny patrný a zřetelný bez komentáře vyučujícího či dalšího textu.
-----------------------	---

2.6. Badatelská výuka v dějepise

Název kurzu (kód v SIS):	Didaktika dějepisu I AHS660052				
Odkaz na kurz v Moodle:	https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=10644				
Název tématu:	Badatelská výuka v dějepise				
Číslo tématu:	6	Týden v semestru:	7	Počet seminářů:	1
Zpracoval:	dr. Marek Fapšo				
Ústav/katedra:	Ústav českých dějin				
Cíle semináře:					
Seminář studentům představí základní prvky tzv. badatelské výuky, která se postupně stává východiskem pro moderní výuku dějepisu.					
Získané způsobilosti:					
Reflektovat koncept badatelské výuky. Schopnost využít prvky badatelské výuky v dějepise.					
Seznam klíčových témat:					
badatelská výuka					
Splněné sebehodnotící deskriptory (výčet):					
1.g; 4.a; 4.b					
Příprava na seminář – zadání pro studenty:					
Vypracování cvičení v HistoryLabu s názvem „Co se stalo na letišti Croydon?“. Poslední část (tj. „vlastní novinový článek“) zaslat mailem a vytisknout.					
Seznam povinné četby pro studenty:					
Kamil ČINÁTL, <i>Krátké, zábavné – a online</i> , Dějiny a současnost 7/2020					
Seznam rozšiřující četby pro studenty:					
Linda LEVSTIK – Keith BARTON, <i>Doing history: Investigating with children in elementary and middle school</i> , London 2011					
Odkazy na internetové a mobilní zdroje:					
historylab.cz					
Seznam literatury instruktora:					
Odkaz na powerpointovou prezentaci s přednáškou:					
Forma plnění deskriptorů					
Číslo a název deskriptoru:	Forma plnění deskriptoru:				
1.g: Zná základní prvky tzv. badatelsky orientované výuky.	reflexe cvičení HistoryLabu				
4.a: Dokáže spojit učební obsah s odpovídajícím didaktickým konceptem.	reflexe cvičení HistoryLabu				
4.b: Volí odpovídající úroveň náročnosti práce.	reflexe cvičení HistoryLabu				

Zadání úkolů do portfolia:	
Vypracovaný úkol v HistoryLabu a jeho reflexe. Konkrétně bude zaznamenána a uchovávána poslední část cvičení, v níž se píše novinový článek na základě zjištěných informací.	
Otázky pro studenty:	
Návrh otázek do zápočtového testu:	
Přílohy	

Aktivita	1. Reflexe cvičení HistoryLabu		
Interakce:	☐ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☐ přednáška ☐ prezentace ☒ diskuze ☐ další	Délka:	45 min
Cíl:	Cílem je reflektovat zkušenost s vyplněným cvičením z HistoryLabu s názvem „Co se stalo na letišti Croydon?“.		
Popis:	Na základě vyplněného cvičení v HistoryLabu prodiskutovat jeho podobu, průběh a prvky. Po jednotlivých slidech budou konkrétně rozebrány činnosti, které člověk při jejich vypracování vykonává. Pro popis těchto činností bude využit model nakladatelství Fraus (https://www.badatelskydejepis.fraus.cz/). Studenti zkusí v rámci diskuze zároveň odhalit jeho cíle a záměr.		
Deskriptor:	1.g		
Pomůcky:	Metodický list k danému HistoryLabovému cvičení.		
Literatura:			
Potenciální problémy:	Jedno cvičení může být malý vzorek pro postižení vícera činností a zároveň dvě a více cvičení se nemusí stihnout reflektovat.		

Aktivita	2. Přednáška		
Interakce:	☐ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☒ přednáška ☐ prezentace ☐ diskuze ☐ další	Délka:	45 min
Cíl:	Zobecnit prvky badatelské výuky a pojmenovat její základní principy.		
Popis:	V návaznosti na debatu o konkrétním cvičení z HistoryLabu bude představena historie a současná podoba badatelské výuky na poli dějepisu se zaměřením na situaci v ČR.		
Deskriptor:	1.g		
Pomůcky:			
Literatura:			

Potenciální problémy:	Nedostatek odborných textů, které by mapovaly historii a vývoj badatelské výuky v ČR. Je třeba hodně vycházet z vlastní zkušenosti a z roztroušených materiálů.
-----------------------	---

2.7. Historický pramen ve výuce dějepisu

Název kurzu (kód v SIS):	Didaktika dějepisu I AHS660052				
Odkaz na kurz v Moodle:	https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=10644				
Název tématu:	Historický pramen ve výuce dějepisu				
Číslo tématu:	7	Týden v semestru:	8	Počet seminářů:	1
Zpracoval:	dr. Marek Fapšo				
Ústav/katedra:	Ústav českých dějin				
Cíle semináře:					
V návaznosti na předcházející seminář věnovaný badatelské výuce bude dále rozvíjen prvek historického pramene jakožto specifické komponenty dějepisného vzdělávání.					
Získané způsobilosti:					
Poučené využití pramene při výuce dějepisu.					
Seznam klíčových témat:					
badatelská výuka					
Splněné sebehodnotící deskriptory (výčet):					
1.g; 2.d; 4.g; 4.j; 4.k					
Příprava na seminář – zadání pro studenty:					
četba povinné literatury					
Seznam povinné četby pro studenty:					
https://www.moderni-dejiny.cz/clanek/skolni-historicky-pisemny-pramen-ve-vyuce-dejepisu/					
Seznam rozšiřující četby pro studenty:					
Blažena GRACOVÁ, <i>Historické prameny ve školní výuce dějepisu ve světle empirických šetření</i> , Historica : Revue pro historii a příbuzné vědy Roč. 5, č. 2 (2014), s. 150-160					
Denisa LABISCHOVÁ, <i>Historický pramen a badatelsky orientované učení v německých učebnicích dějepisu</i> , Historica : Revue pro historii a příbuzné vědy Roč. 6, č. 2 (2015), s. 196-210					
Odkazy na internetové a mobilní zdroje:					
Seznam literatury instruktora:					
Odkaz na powerpointovou prezentaci s přednáškou:					
Forma plnění deskriptorů					
Číslo a název deskriptoru:	Forma plnění deskriptoru:				
1.g: Zná základní prvky tzv. badatelsky orientované výuky.	výběr a reflexe konkrétního pramene				
2.d: Vnímá, jak jsou žáci schopni analyzovat a interpretovat prameny.	výběr a reflexe konkrétního pramene				
4.g: Dokáže didakticky využít různé typy médií (film, fotografie, komiks atd.).	výběr a reflexe konkrétního pramene				

4.j: Dokáže žákům dějiny zprostředkovat prostřednictvím pramenů.	výběr a reflexe konkrétního pramene
4.k: Rozvíjí schopnost žáků analyzovat a interpretovat prameny.	výběr a reflexe konkrétního pramene
Zadání úkolů do portfolia:	
Výběr a reflexe konkrétního historického pramene pro potřeby hypotetické výuky v dějepise.	
Otázky pro studenty:	
Co je to historický pramen? Jaké výhody a nevýhody může mít práce s pramenem v dějepise?	
Návrh otázek do zápočtového testu:	
Přílohy	

Aktivita	1. Skupinová práce		
Interakce:	☐ individuální ☒ dvojice ☐ skupina ☐ přednáška ☒ prezentace ☐ diskuze ☐ další	Délka:	45 min
Cíl:	Nabídnout možné zapojení konkrétního pramene do výuky dějepisu.		
Popis:	Studentům rozděleným do dvojic je předložen jeden konkrétní pramen (Zlatá bula sicilská, 1212) a ti mají navrhnout jeho možné začlenění do hypotetické výuky. Nejdůležitějším úkolem je pak didaktická úprava (zkrácení, úprava složitých slov, apod.) a přesné definování cíle, k němuž má daný pramen směřovat. V návaznosti na dřívější hodiny bude záhodno také definovat některý z konceptů historického myšlení a gramotnosti. Následně své závěry prezentují a zdůvodňují.		
Deskriptor:	2.d; 4.g		
Pomůcky:	připravené historické prameny		
Literatura:			
Potenciální problémy:	Úkol je z didaktického hlediska spíše náročný a vyžaduje určité praktické zkušenosti. Může se stát, že výsledné varianty budou hodně vzdálené dějepisné praxi na ZŠ či SŠ.		

Aktivita	2. Přednáška		
Interakce:	☐ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☒ přednáška ☐ prezentace ☐ diskuze ☐ další	Délka:	45 min
Cíl:	Shrnout a představit různé podoby a cíle práce s historickými prameny, její výhody a limity.		
Popis:	V návaznosti na debatu z předchozí části přednáškovým způsobem představit zásadní aspekty práce s historickým pramenem.		

Deskriptor:	4.j; 4.k
Pomůcky:	
Literatura:	
Potenciální problémy:	Jedná se o naprosto klíčové téma a možná bude potřeba mu věnovat více času.

2.8. Digitální nástroje

Název kurzu (kód v SIS):	Didaktika dějepisu I AHS660052				
Odkaz na kurz v Moodle:	https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=10644				
Název tématu:	Digitální nástroje				
Číslo tématu:	8	Týden v semestru:	9	Počet seminářů:	1
Zpracoval:	dr. Marek Fapšo				
Ústav/katedra:	Ústav českých dějin				
Cíle semináře:					
.Cílem semináře je nabídnout studentům portfolio digitálních nástrojů a jejich reflexi, které je možné využívat během výuky dějepisu.					
Získané způsobilosti:					
Práce s digitálními nástroji Využití internetových zdrojů ve výuce dějepisu Reflexe možností a limitů využití digitálních nástrojů ve výuce					
Seznam klíčových témat:					
Digitalizace Elektronické zdroje					
Splněné sebehodnotící deskriptory (výčet):					
4.i					
Příprava na seminář – zadání pro studenty:					
Seznam povinné četby pro studenty:					
Kamil ČINÁTL et al., <i>Digitální technologie ve výuce dějepisu a dalších společenských věd</i> , In: Marginalia Historica : časopis pro dějiny vzdělanosti a kultury Praha : Univerzita Karlova v Praze Roč. 8, č. 1 (2017), s. 15-40					
Seznam rozšiřující četby pro studenty:					
Odkazy na internetové a mobilní zdroje:					
http://www.dejepis21.cz/dejepis-v-21-stoleti https://www.moderni-dejiny.cz/					
Seznam literatury instruktora:					
Odkaz na powerpointovou prezentaci s přednáškou:					
Forma plnění deskriptorů					
Číslo a název deskriptoru:					Forma plnění deskriptoru:
4.i: Je schopen efektivně využít internet.					Esej

Zadání úkolů do portfolia:	
úvaha na téma „Jakým způsobem ovlivňují digitální nástroje a elektronické zdroje způsob, kterým se vzdělávám?“	
Otázky pro studenty:	
Čím elektronické a digitální nástroje pomohly výuce dějepisu a čím ji naopak zkomplikovaly?	
Návrh otázek do zápočtového testu:	
Přílohy	

Aktivita	1. Přednáška		
Interakce:	☐ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☒ přednáška ☐ prezentace ☐ diskuze ☐ další	Délka:	60
Cíl:	Představit možnosti digitálních nástrojů ve výuce dějepisu.		
Popis:	Přednáška prakticky ukáže různé konkrétní příklady digitálních a elektronických zdrojů a nástrojů, které je možné využít pro potřeby výuky dějepisu.		
Deskriptor:	4.i		
Pomůcky:	projektor a PC s internetem		
Literatura:			
Potenciální problémy:	Nemělo by jít o katalog potenciálních nástrojů, ale spíš se konceptuální reflexi tématu.		

Aktivita	2. Aplikace teorie v praxi		
Interakce:	☒ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☐ přednáška ☐ prezentace ☒ diskuze ☐ další	Délka:	30
Cíl:	Reflektovat vztah historických konceptů a digitálních nástrojů.		
Popis:	Studenti se v debatě snaží identifikovat konkrétní prvky didaktických konceptů historického vědomí a historické gramotnosti v jejich potenciálu být realizován skrze digitální nástroje. Jejich úvahy by se měly zaměřit především na zkušenosti s HistoryLabem, využití internetu ve výuce, interaktivních tabulí a případně dalších platform (Dějepis s nadhledem, Historiana atd.).		
Deskriptor:	4.j		
Pomůcky:			
Literatura:			

Potenciální problémy:	Bez praktické zkušenosti nemusí studentské nápady reflektovat reálné situace a možnosti ve výuce.
-----------------------	---

2.9. Praktická dílna II

Název kurzu (kód v SIS):	Didaktika dějepisu I AHS660052				
Odkaz na kurz v Moodle:	https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=10644				
Název tématu:	Praktická dílna II				
Číslo tématu:	6-8	Týden v semestru:	10	Počet seminářů:	1
Zpracoval:	dr. Marek Fapšo				
Ústav/katedra:	Ústav českých dějin				
Cíle semináře:					
Cílem pracovní dílny je prakticky demonstrovat a vyzkoušet si aktivní práci s elektronickými a digitálními zdroji ve výuce.					
Získané způsobilosti:					
Využívat digitální zdroje ve výuce					
Seznam klíčových témat:					
digitální nástroje digitální kompetence					
Splnění sebehodnotící deskriptory (výčet):					
4.j					
Příprava na seminář – zadání pro studenty:					
četba povinné literatury přinést smartphone, tablet nebo notebook					
Seznam povinné četby pro studenty:					
Václav SMYČKA, <i>Dějiny zachycené v síti. Odsun/vyhnání v hypertextu Wikipedia</i> , In: Dějiny - teorie - kritika / Praha : Fakulta humanitních studií UK Roč. 11, č. 1 (2014), s. 93-107					
Seznam rozšiřující četby pro studenty:					
Odkazy na internetové a mobilní zdroje:					
Seznam literatury instruktora:					
Odkaz na powerpointovou prezentaci s přednáškou:					
Forma plnění deskriptorů					
Číslo a název deskriptoru:	Forma plnění deskriptoru:				
4.i: Je schopen efektivně využít internet.	příprava úloh				
6.b: Průběžně reflektuje efektivitu zvolených metod	diskuze				
Zadání úkolů do portfolia:					

Otázky pro studenty:		
Návrh otázek do zápočtového testu:		
Přílohy		

Aktivita	1. Diskuze		
Interakce:	☐ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☐ přednáška ☐ prezentace ☒ diskuze ☐ další	Délka:	30 min
Cíl:	Reflexe prostudované literatury.		
Popis:	Řízená debata o článku Václava Smyčky a o tématech, které z něj vyplývají.		
Deskriptor:	4.j		
Pomůcky:	text článku		
Literatura:			
Potenciální problémy:	Nedostatečná příprava ze strany studentů může omezit potenciál diskuze.		

Aktivita	2. Skupinová práce		
Interakce:	☐ individuální ☒ dvojice ☐ skupina ☐ přednáška ☐ prezentace ☐ diskuze ☐ další	Délka:	45 min
Cíl:	Osvojit si produktivní možnosti práce s internetovými zdroji, zejména s Wikipedií.		
Popis:	Studenti budou rozděleni do dvojic, v nichž vypracují sérii úkolů. Nejprve si zvolí libovolné historické heslo z Wikipedie a základně porovnají jeho varianty v různých jazycích. Následně si zvolí nějaký problém (otázku), kterou by mohli potenciálně studenti řešit. Úkol a aktivitu s Wikipedií sepíší a zadání dají dvojici po své pravici. Následně všechny dvojice úkol vypracují.		
Deskriptor:	4.j		
Pomůcky:	projektor a PC s internetem; smartphone, tablet nebo notebook aspoň do dvojice		
Literatura:			
Potenciální problémy:	Časová náročnost a odhad rychlosti práce.		

Aktivita	3. Diskuze		
Interakce:	☐ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☐ přednáška ☐ prezentace ☒ diskuze ☐ další	Délka:	15 min
Cíl:	Reflektovat zkušenost s vypracováním zadaného úkolu.		
Popis:	Každá dvojice stručně shrne zkušenost s vypracováním úkolu a pojmenuje jeho silné a slabé stránky.		

Deskriptor:	4.i; 6.b
Pomůcky:	
Literatura:	
Potenciální problémy:	Vzhledem ke komplikovanosti úkolu nemusí být pro reflexi dost času. Mělo by k ní ale za každou cenu dojít.

2.10. Hodnocení ve výuce dějepisu

Název kurzu (kód v SIS):	Didaktika dějepisu I AHS660052				
Odkaz na kurz v Moodle:	https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=10644				
Název tématu:	Hodnocení ve výuce dějepisu				
Číslo tématu:	9	Týden v semestru:	11	Počet seminářů:	1
Zpracoval:	dr. Marek Fapšo				
Ústav/katedra:	Ústav českých dějin				
Cíle semináře:					
Cílem semináře je představit a reflektovat aspekty hodnocení žáků a žákyn ve škole s přihlédnutím ke specifikám dějepisu.					
Získané způsobilosti:					
Volit vhodné způsoby hodnocení. Umět využít prvky formativního hodnocení v dějepise.					
Seznam klíčových témat:					
Hodnocení Formativní hodnocení Zpětná vazba					
Splněné sebehodnotící deskriptory (výčet):					
5.b; 5.d; 5.g					
Příprava na seminář – zadání pro studenty:					
Seznam povinné četby pro studenty:					
Seznam rozšiřující četby pro studenty:					
Jan SLAVÍK, <i>Hodnocení v současné škole. Východiska nové metody pro praxi</i> , Praha 1999					
Karel STARÝ – Veronika LAUFKOVÁ (edd.), <i>Formativní hodnocení ve výuce</i> , Praha 2016					
Odkazy na internetové a mobilní zdroje:					
Seznam literatury instruktora:					
Odkaz na powerpointovou prezentaci s přednáškou:					
Forma plnění deskriptorů					
Číslo a název deskriptoru:	Forma plnění deskriptoru:				
5.b: Využívá různé formy hodnocení.					
5.d: Je schopen žákům osvětlit, na jaké úrovni porozumění obsahům učiva se nacházejí.					
5.g: Kombinuje prvky individuálního a skupinového hodnocení.					
Zadání úkolů do portfolia:					

Příprava podmínek zpětné vazby a její návrhy pro modelové žákovské odpovědi.		
Otázky pro studenty:		
Co je formativní hodnocení? Co vlastně v dějepise zkoušíme/testujeme?		
Návrh otázek do zápočtového testu:		
Přílohy		

Aktivita 1. Samostatná práce			
Interakce:	☒ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☐ přednáška ☐ prezentace ☒ diskuze ☐ další	Délka:	30 min
Cíl:	Prakticky si vyzkoušet zpětnou vazbu na konkrétní žákovský výkon.		
Popis:	Studentům budou rozdány dvě modelové odpovědi studentů na zadaný úkol (jedná se o anonymizované skutečné testy žáků základní školy). Každý z nich navrhne nějakou formu zpětné vazby. Následně proběhne diskuze o tom, co vše je potřeba splnit, aby zpětná vazba (hodnocení) byly funkční.		
Deskriptor:	5.b; 5.d		
Pomůcky:	modelové testové úlohy z dějepisu		
Literatura:			
Potenciální problémy:	Nevhodně zvolené modelové příklady.		

Aktivita 2. Přednáška			
Interakce:	☐ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☒ přednáška ☐ prezentace ☐ diskuze ☐ další	Délka:	60 min
Cíl:	Shrnout a formulovat základní aspekty hodnocení ve výuce se zřetelem na dějepis.		
Popis:	V přednášce budou představeny základní otázky a problémy spojené se zpětnou vazbou a hodnocením obecně. Zdůrazněna bude role formativního hodnocení jako vhodného nástroje zpětné vazby.		
Deskriptor:	5.b; 5.d; 5.g		
Pomůcky:			
Literatura:			
Potenciální problémy:	Nedostatečný důraz na specifika dějepisu může vést k dublování přednášek z obecné didaktiky.		

2.11. Metody reflexivní praxe

Název kurzu (kód v SIS):	Didaktika dějepisu I AHS660052				
Odkaz na kurz v Moodle:	https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=10644				
Název tématu:	Metody reflexivní praxe				
Číslo tématu:	10	Týden v semestru:	12	Počet seminářů:	1
Zpracoval:	dr. Marek Fapšo				
Ústav/katedra:	Ústav českých dějin				
Cíle semináře:					
Cílem je studentům představit a rozpracovat portfolio možných nástrojů (sebe)reflexe výukového procesu a vlastní role v něm.					
Získané způsobilosti:					
Umět reflektovat vlastní situaci. Používat nástroje reflexivní praxe.					
Seznam klíčových témat:					
sebereflexe sebehodnocení reflexivní praxe					
Splněné sebehodnotící deskriptory (výčet):					
6.a; 6.b; 6.c					
Příprava na seminář – zadání pro studenty:					
Seznam povinné četby pro studenty:					
Jana STRAKOVÁ, <i>Typy portfolio a jejich využití ve výuce</i> , <i>Evaluace a diagnostika pro ředitele ZŠ</i> (9. aktualizace), březen 2008, s. 1-12					
Seznam rozšiřující četby pro studenty:					
Gerd BRÄUER, <i>Das Portfolio als Reflexionsmedium für Lehrende und Studierende</i> , Opladen – Toronto 2016 Vladimíra SPILKOVÁ – Anna TOMKOVÁ (edd.), <i>Kvalita učitele a profesní standard</i> , Praha 2010 Martin STROUHAL, <i>Učit se být učitelem</i> , Praha 2017					
Odkazy na internetové a mobilní zdroje:					
https://teq.ifthen.cz/					
Seznam literatury instruktora:					
Odkaz na powerpointovou prezentaci s přednáškou:					
Forma plnění deskriptorů					
Číslo a název deskriptoru:	Forma plnění deskriptoru:				
6.a: Průběžně reflektuje, jak se daří dosahovat zvolených výchovných a vzdělávacích cílů.					
6.b: Průběžně reflektuje efektivitu zvolených metod.					
6.c: Vede si učitelské portfolio.					

Zadání úkolů do portfolia:		
Otázky pro studenty:		
Jakou roli hraje (sebe)reflexe ve výuce dějepisu?		
Jaké nástroje reflexivní praxe může učitel/ka při své činnosti využít?		
Návrh otázek do zápočtového testu:		
Přílohy		

Aktivita	1. Přednáška		
Interakce:	☐ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☒ přednáška ☐ prezentace ☐ diskuze ☐ další	Délka:	45 min
Cíl:	Představit nástroje reflexivní praxe se zaměřením na dějepis.		
Popis:	V přednášce budou zhodnoceny a nabídnuty různé formy reflexivní praxe, jejíž cílem je neustále monitorovat stav a trendy dané výuky a vyhodnocovat je v prospěch zlepšování dané praxe.		
Deskriptor:	6.a; 6.b		
Pomůcky:			
Literatura:			
Potenciální problémy:	Nutné stále vztahovat ke specifikům dějepisu. Nejasné prekoncepty studentů z obecné didaktiky (na co navazovat, atd.).		

Aktivita	2. Samostatná práce a její prezentace		
Interakce:	☒ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☐ přednáška ☒ prezentace ☐ diskuze ☐ další	Délka:	45 min
Cíl:	Představit a vyhodnotit soubor deskriptorů v návaznosti na proběhnuvší semináře.		
Popis:	Studenti dostanou soubor deskriptorů, u nichž si poznačí ty, které dle vlastního soudu zvládají. Následně prezentují své výsledky.		
Deskriptor:			
Pomůcky:	https://teq.ifthen.cz/		
Literatura:			
Potenciální problémy:	Pro rozvoj některých deskriptorů nemuseli mít studenti dostatečný prostor, zejména ty, které se vážou na praktické zkušenosti.		

2.12. Závěrečné setkání

Název kurzu (kód v SIS):	Didaktika dějepisu I AHS660052				
Odkaz na kurz v Moodle:	https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=10644				
Název tématu:	Závěrečné setkání				
Číslo tématu:	1-10	Týden v semestru:	13	Počet seminářů:	1
Zpracoval:	dr. Marek Fapšo				
Ústav/katedra:	Ústav českých dějin				
Cíle semináře:					
Cílem je shrnout doposavad získané znalosti, dovednosti a postoje získané v didaktice dějepisu. Zároveň by mělo dojít k celkové reflexi a zhodnocení průběhu semináře.					
Získané způsobilosti:					
Průběžně reflektuje, jak se daří dosahovat zvolených výchovných a vzdělávacích cílů Průběžně reflektuje efektivitu zvolených metod. Vede si učitelské portfolio. Sdílí zkušenosti a diskutují s kolegy.					
Seznam klíčových témat:					
hodnocení reflexe portfolio					
Splněné sebehodnotící deskriptory (výčet):					
6.c, 6.d					
Příprava na seminář – zadání pro studenty:					
kompletace portfolio					
Seznam povinné četby pro studenty:					

Seznam rozšiřující četby pro studenty:					

Odkazy na internetové a mobilní zdroje:					

Seznam literatury instruktora:					
Odkaz na powerpointovou prezentaci s přednáškou:					
Forma plnění deskriptorů					
Číslo a název deskriptoru:	Forma plnění deskriptoru:				
6.c	prezentace portfolio				
6.d	debata				
Zadání úkolů do portfolio:					
Otázky pro studenty:					

Návrh otázek do zápočtového testu:		

Přílohy		

Aktivita	1. Prezentace portfolií		
Interakce:	☒ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☐ přednáška ☒ prezentace ☐ diskuze ☐ další	Délka:	60 min
Cíl:	prezentovat portfolio		
Popis:	Studenti mají za úkol vybrat nejdůležitější prvky vlastního portfolio a následně zdůvodnit, jakým způsobem přispěly k jejich profesnímu učitelskému rozvoji. Zároveň představí ty materiály, které během semestru vytvořili a které zpětně považují za 1) nejnáročnější z hlediska jejich vzniku 2) nejužitečnější z hlediska učitelské praxe 3) nejatraktivnější z hlediska potenciální studentů. V každé kategorii může být 1-2 konkrétní materiály z portfolio.		
Deskriptor:	6.c		
Pomůcky:	portfolio		
Literatura:			
Potenciální problémy:	Rozdílná úroveň vedení portfolio.		

Aktivita	2. Hodnocení kurzu		
Interakce:	☐ individuální ☐ dvojice ☐ skupina ☐ přednáška ☐ prezentace ☒ diskuze ☐ další	Délka:	30 min
Cíl:	reflektovat a zhodnotit průběh semináře		
Popis:	Studentům jsou postupně předkládány otázky směřující k celkovému zhodnocení kurzu a ti o nich diskutují (např. 1) Pokud se vrátíte ke svému textu „Můj učitel“ ze začátku kurzu, co nyní vidíte jinak a jak vám v tom pomohl tento kurz? 2) Cítíte se lépe připraveni na profesi učitele? Co pro to udělal tento kurz? 3) Kde vidíte nedostatky kurzu z hlediska jeho cíle připravit vás na výuku dějepisu?). Zároveň dostanou seznam probraných témat, která se pokusí seřadit podle významnosti. V poslední fázi zkusí charakterizovat všechny metody, které byly během realizace semináře využity, a poukážou na jejich silné a slabé stránky.		
Deskriptor:	6.d		
Pomůcky:	projektor a PC		
Literatura:			
Potenciální problémy:	Časová náročnost. Možná by bylo vhodnější to udělat formou elektronického dotazníku, ovšem pak se ztrácí interaktivnost a sdílení zkušeností.		